

MLÁDEŽ

Politika zaměřená na mládež je vnitřní záležitostí členských států. Harmonizace vnitrostátních právních předpisů je proto vyloučena. Na evropské úrovni probíhá rozhodování o politice zaměřené na mládež řádným legislativním postupem. Část programu Erasmus+, která se týká mládeže, podporuje výměny mladých lidí v rámci EU a se třetími zeměmi. Evropská unie v posledních letech politiky zaměřené na mládež posílila, jak to dokládá iniciativa Evropský sbor solidarity.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Základem činnosti EU v oblasti mládeže jsou články 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie (Smlouva o fungování EU). Opatření, na něž se vztahují články 165 a 166, podléhají řádnému legislativnímu postupu. Jakákoli harmonizace právních předpisů členských států v oblasti politiky zaměřené na mládež je však výslovně vyloučena. Na základě návrhů Komise může Rada nicméně přijímat doporučení.

Listina základních práv Evropské unie, jež má stejnou právní sílu jako Smlouvy (článek 6 Smlouvy o EU), obsahuje článek o právech dítěte (článek 24) a článek o zákazu dětské práce a ochraně mladistvých na pracovišti (článek 32).

CÍLE

Článek 165 Smlouvy o fungování EU stanoví podporu výměn mládeže a pedagogických pracovníků, tj. pracovníků s mládeží, a od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost i podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy. Článek 166 umožňuje EU provádět politiku odborného vzdělávání, tak aby podporovala a doplňovala činnost členských států. Unii ukládá, aby usnadňovala přístup k odbornému vzdělávání a aby podněcovala mobilitu vyučujících a vyučovaných osob, obzvláště pak mladých lidí.

Kromě těchto článků má EU na paměti děti a mladé lidi i v dalších oblastech politik, jako jsou vzdělávání a odborná příprava, zdraví nebo práva a ochrana dětí a mladistvých.

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Strategický rámec

1. Strategie EU pro mládež 2010–2018

V listopadu 2009 přijala Rada usnesení o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže na období 2010 až 2018 (Úř. věst. C 311, 19.12.2009, s. 1–11). Stanovila si dva průřezové cíle: vytvářet ve vzdělávání a na trhu práce větší počet

rovných příležitostí pro mladé lidi a podporovat u nich aktivní občanství, sociální začlenění a solidaritu. Iniciativy se přijímají v osmi oblastech činnosti: vzdělávání a odborná příprava, zaměstnanost a podnikání, zdraví a dobré životní podmínky, participace, dobrovolná činnost, sociální začleňování, mládež a svět, tvořivost a kultura.

Práce probíhá v tříletých pracovních cyklech. Pro stávající cyklus 2016–2018 stanovila Rada šest klíčových cílů: 1) zvýšení míry sociálního začlenění všech mladých lidí, 2) větší účast všech mladých lidí na demokratickém a občanském životě v Evropě, 3) snadnější přechod mladých lidí do dospělosti, zejména pomoc se vstupem na trh práce, 4) podpora zdraví a dobrých životních podmínek mladých lidí, včetně duševního zdraví, 5) přispění k řešení výzev a příležitostí, které politice zaměřené na mládež, práci s mládeží a mladé lidi přináší digitální věk a 6) příspěvek k reagování na příležitosti a výzvy spojené s rostoucím počtem mladých migrantů a uprchlíků v EU.

2. Strategie Evropa 2020

[Strategie Evropa 2020](#) byla zahájena v roce 2010. Zaměřuje se na mladé lidi a různé cíle, jako je snižování počtu případů předčasného ukončení školní docházky, zvyšování podílu mladých absolventů a vytvoření komplexního balíčku politických iniciativ v oblasti vzdělávání a zaměstnání. Zahrnuje také schéma pracovní mobility [Tvoje první práce přes EURES](#), jež usnadňuje zaměstnávání po celé Evropě.

Komise ve svém sdělení z května 2018 „Zapojovat, propojovat a posilovat mladé lidi: nová strategie EU pro mládež“ (COM(2018)0269) navrhla, aby se zvláštní pozornost věnovala následujícím oblastem činnosti:

- posilování účasti mladých lidí na občanském a demokratickém životě,
- propojování mladých lidí v Evropské unii i zahraničí s cílem posílit dobrovolnickou činnost, studijní mobilitu, solidaritu a mezikulturní porozumění,
- posilování postavení mladých lidí prostřednictvím kvality, inovací a ocenění práce s mládeží;

B. Příslušné výdajové programy EU

1. Erasmus+

Erasmus+ obsahuje zvláštní kapitolu věnovanou mládeži, na kterou je vyčleněno přibližně 2,1 miliardy EUR. Sleduje tyto konkrétní cíle: 1) zlepšit úroveň klíčových kompetencí a dovedností mladých lidí a podporovat jejich účast na demokratickém životě v Evropě a na trhu práce, posílit aktivní občanství, mezikulturní dialog, sociální začlenění a solidaritu, 2) podpořit zvyšování kvality práce s mládeží, 3) doplňovat politické reformy na místní, regionální a celostátní úrovni a podporovat rozvoj politiky zaměřené na mládež, jež je založena na znalostech a faktech a 4) posílit mezinárodní rozměr práce s mládeží a úlohu mládežnických pracovníků a organizací jakožto podpůrných struktur sloužících mladým lidem.

Program Erasmus+ přímo podporuje [Evropskou dobrovolnou službu](#) (EDS). EDS má mladým lidem umožnit pobyt v zahraničí skrze dobrovolnické projekty. Toto schéma neformálního učení je uznáváno v celé Evropě prostřednictvím nástroje [Pas mládeže](#).

[Erasmus pro mladé podnikatele](#), což je odnož programu Erasmus+, nabízí potenciálním podnikatelům šanci učit se od svých zkušených protějšků, kteří řídí malé podniky v dalších zúčastněných zemích.

2. Erasmus 2021–2027

Komise ve svém návrhu nového programu Erasmus na období 2021 až 2027 ([COM\(2018\)0367](#)) doporučuje rozpočet oproti předchozímu programovému období 2014 až 2020 zdvojnásobit na 30 miliard EUR, přičemž 3,1 miliardy EUR by mělo být vyčleněno na mládež. Tento návrh usiluje mimo jiné o podporu evropské identity pomocí projektu [DiscoverEU](#), v jehož rámci mají mladí lidé příležitost se při cestování seznámit s evropským kulturním dědictvím a bohatstvím. Projekt se zaměří např. na žáky a středních základních škol, stážisty a mladé pracovníky.

C. Další iniciativy EU

1. Záruka pro mladé lidi

V dubnu 2013 přijala Rada doporučení o zřízení [záruky pro mladé lidi](#) (Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1–6). Jedná se o významný závazek, neboť mladým lidem zajišťuje nabídku kvalitního zaměstnání a další vzdělávání nebo odbornou přípravu do čtyř měsíců od ztráty zaměstnání nebo ukončení formálního vzdělávání. Tuto politiku musí provádět a financovat členské státy, avšak regiony, v nichž nezaměstnanost mladých lidí přesahuje 25 %, již mají možnost požádat o spolufinancování z prostředků EU prostřednictvím zvláštní rozpočtové položky, Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí a Evropského sociálního fondu^[1].

2. Evropský sbor solidarity

Iniciativu s názvem [Evropský sbor solidarity](#) zahájila Evropská Komise v prosinci 2016. Tato iniciativa umožňuje mladým lidem ve věku od 18 do 30 let vykonávat dobrovolnou práci nebo se jako dobrovolník účastnit projektů ve své zemi i v zahraničí. Zatím se zaregistrovalo celkem 72 000 mladých lidí a 7 000 z nich se přímo zapojuje do solidárních akcí. Komise v srpnu 2018 vyzvala zúčastněné strany, aby představily nápady na nové projekty pro tuto iniciativu. Na vybrané projekty, kterých se budou moci účastnit všichni mladí lidé z celé Evropy i zahraničí, bylo z rozpočtu EU vyčleněno 44 milionů EUR. Dne 11. června 2018 Komise zveřejnila svůj [návrh Evropského sboru solidarity na období po roce 2020](#) s rozpočtem 1,26 miliardy EUR, který umožní přibližně 350 000 mladých lidí zapojit se do solidárních akcí ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Politiky v oblasti ochrany dítěte

Podle Úmluvy OSN o právech dítěte se dítětem rozumí každá osoba mladší 18 let. Lisabonská smlouva uložila EU za cíl prosazovat práva dítěte a Listina základních práv EU zaručuje, že orgány EU a členské státy budou tato práva chránit.

Dne 15. února 2011 Komise přijala sdělení s názvem „Agenda EU v oblasti práv dítěte“ ([COM\(2011\)0060](#)). Jeho smyslem je znovu potvrdit pevný závazek všech orgánů EU a všech členských států, že budou prosazovat, ochraňovat a dodržovat práva dítěte ve všech příslušných politikách EU a usilovat v této oblasti o konkrétní výsledky. Práva dítěte ochraňuje a podporuje rovněž [program Práva, rovnost](#)

[1] Více informací viz Fakta a čísla [2.3.2](#) o Evropském sociálním fondu, oddíl B. 2.

[a občanství \(2014–2020\)](#), který se současně věnuje i prevenci násilí páchaného na dětech, mladých lidech, ženách a dalších rizikových skupinách osob.

V roce 2016 Evropský parlament a Rada přijaly směrnici o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení (Úř. věst. L 132, 21.5.2016, p. 1.), jež má zajistit, aby děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, dokázaly řízení chápat a sledovat a mohly uplatňovat své právo na spravedlivý proces. Dále má zabránit opětovnému páchání trestné činnosti dětí a podpořit jejich začlenění do společnosti.

4. Mládež a sdělovací prostředky

Online technologie přinášejí dětem a mladým lidem jedinečné možnosti k získávání poznatků a umožňují jim využívat digitální vzdělávání a zapojit se do veřejné debaty. Moderní technologie však mohou pro děti představovat i vážná rizika. Z tohoto důvodu směrnice o audiovizuálních mediálních službách (Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1) zakazuje do lineárních televizních služeb začleňovat jakýkoli obsah, který by mohl být pro nezletilé osoby výrazně škodlivý. Obsah, který je pro mladistvé pravděpodobně škodlivý, musí být buď vysílán v době, kdy jej nebudou sledovat, anebo musí být technologicky blokován tak, aby k němu neměli přístup. U nelineárních audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání může být takový obsah zpřístupněn pouze tak, aby s ním nezletilé osoby za normálních okolností nepřišly do styku.

5. Evropský portál pro mládež

[Evropský portál pro mládež](#) jsou internetové stránky, které oslovují mladé lidi z celé Evropy, aby jim pomohly orientovat se v množství příležitostí, které EU nabízí v různých oblastech zájmů, jako je dobrovolnictví, práce, studium, kultura, tvůrčí činnost a mnoho dalších.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament se vždy zasazoval o úzkou spolupráci členských států v oblasti mládeže. Aktivně se podílel na vytváření politiky zaměřené na mládež, např. svým usnesením o strategii EU pro mládež – investování do mládeže a posílení jejího postavení (Úř. věst. CE 161, 31.5.2011, s. 21), usnesením o provádění strategie EU pro mládež 2010–2012 (Úř. věst. C 93, 9.3.2016, s. 61), usnesením o posouzení strategie EU pro mládež za období 2013–2015 (Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 212) a usnesením o zřízení záruky pro mladé lidi (Úř. věst. C 440, 30.12.2015, s. 67).

V uplynulých letech přijal řadu dalších usnesení o zaměstnanosti mladých lidí (např. Úř. věst. C 224, 21.6.2016, s. 19), o podnikání (Úř. věst. C 316, 22.9.2017, s. 76) a o politikách boje proti nezaměstnanosti mladých lidí (Úř. věst. C 11, 12.1.2018, s. 44).

Evropský parlament také chrání nejlepší zájmy dítěte na základě petic, které mu byly zaslány (Úř. věst. C 66, 21.2.2018, s. 2), a přijal usnesení o snižování nerovností se zvláštním zaměřením na dětskou chudobu (Úř. věst. C 366, 27.10.2017, s. 1). Parlament se rovněž zaměřuje na ochranu práv dítěte za hranicemi EU a podpořil několik usnesení o situaci dětí na celém světě, např. usnesení o vzdělávání dětí v mimořádných situacích a ve vleklých krizích (Úř. věst. C 366, 27.10.2017, s. 151) nebo usnesení o podvýživě dětí v rozvojových zemích (Úř. věst. C 289, 9.8.2016, s.

71). V roce 2015 přijal usnesení o boji proti pohlavnímu zneužívání dětí na internetu (Úř. věst. C 316, 30.8.2016, s. 109)^[2]. Na říjnovém plenárním zasedání přijal legislativní návrh revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách vypracovaný Komisí 2018 (P8_TA(2018)0364). Podle nových ustanovení budou vysílací společnosti musít omezit vysílání reklam na nezdravé potraviny nebo nápoje, které cílí na děti. Dále bude zakázán obsah podněcující k násilí, nenávisti a terorismu a budou zavedena velmi přísná pravidla pro velmi násilné a pornografické scény.

Během jednání o programu Erasmus+ v letech 2012 a 2013 Parlament důrazně prosazoval samostatnou kapitolu pro mládež a zvláštní rozpočet pro její klíčové akce. Dále zdůraznil, že je třeba rozšířit možnosti zapojení znevýhodněných mladých lidí. Ve svém usnesení ze dne 17. září 2017 (Úř. věst. C 337, 20.9.2018, s. 131) navrhl, že nástupnický program by se měl soustředit na celoživotní učení a mobilitu, a doporučil sladit priority programu Erasmus, strategie EU pro mládež a dalších programů financovaných z prostředků EU. Evropský parlament a Rada dosáhly v červnu 2018 politické dohody o návrhu na zřízení Evropského sboru solidarity, kterou nyní musí oba orgány formálně přijmout.

Na podporu mladých lidí v uskutečňování jejich vlastních evropských projektů začal Parlament společně s Nadací mezinárodní ceny Karla Velikého v Cáchách udělovat v roce 2008 [Cenu Karla Velikého pro mladé Evropany](#), jež každoročně oceňuje projekty, které podporují evropské a mezinárodní porozumění.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

[2] Další informace viz Fakta a čísla [3.6.2](#) o politice v oblasti audiovizuálních děl a sdělovacích prostředků.

